

Utbildningsinspektion i Tabergskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tabergskolan den 6 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tabergskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Tabergskolan intervjuades rektorn, personal och företrädare för elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i alla klasser och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan

Tabergskolan	Antal elever
Förskoleklass	21
Grundskola	203

Källa: Skolans uppgifter

Tabergsskolan består av förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–6. I Tabergs rektorsenhet ingår även förskola och skolbarnsomsorg. Dessa verksamheter bedöms i separata rapporter ur ett kommunövergripande perspektiv. Tabergsskolan ligger mitt i samhället Taberg som ligger 1,3 mil söder om Jönköping. Samhället består av blandad bebyggelse med stabil socioekonomisk struktur. Just nu befinner

2 (17)

sig skolan i en liten svacka, men på sikt finns ett stabilt elevunderlag i upptagningsområdet. Det finns enbart något fåtal elever med annat modersmål än svenska vid skolan.

Skolan är organiserad i fem arbetslag; F-1, 2-3, 4, 5 och 6. Skolans profil är ”Natur och kultur”, vilket innebär fokus på miljömedvetande och ekologiskt tänkande.

Helhetsbedömning

Tabergsskolan är en delad skola. Rent faktiskt eftersom verksamheten bedrivs i tre separata byggnader, men framför allt i praktiken då samverkan är liten mellan de olika verksamheterna och arbetslagen. Även om personalen upplever att det råder en öppen stämning på skolan och att de arbetar för att hitta flexibla lösningar, varierar arbetssätt och metoder i stor utsträckning inom alla skolans områden, vilket riskerar att negativt påverka kontinuiteten i elevernas utveckling och lärande. Detta tar sig bland annat uttryck i att det varierar mellan lärare hur undervisningen bedrivs och individualiseras, samt hur lärarna arbetar för att förebygga att kränkande behandling uppstår.

Skolans styrka är det gemensamma arbetet kring skolans profil där de kunskapskvaliteter som eleverna enligt läroplan och kursplaner ska utveckla tydligast kommer till uttryck. Skolan erbjuder eleverna en studiemiljö som är inriktad på lärande. Personalen är engagerad och det råder huvudsakligen ett gott klimat på skolan, dels mellan vuxna och elever, dels elever emellan.

Skolans svaghet är dock att undervisningens fokus i alltför stor utsträckning utgår ifrån kursplanernas mål att uppnå i stället för mål att sträva mot. Skolan bör också i större utsträckning arbeta med att planera, följa upp och utvärdera sin verksamhet på grupp- och skolnivå i syfte att utveckla verksamheten.

Skolans ledning uppfattas som otydlig och rektorn bör i det pedagogiska utvecklingsarbetet starkare markera det nationella uppdraget så att detta utgör utgångspunkten för arbetet på hela skolan.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och kursplanen för hem- och konsumentkunskap).
- Språkval erbjuds inte enligt förordningen (2 kap. 17-8 §§ grundskoleförordningen).

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (2, 3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör utveckla kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna genom en tydligare koppling till målen i kursplanerna och läroplanen.
- Skolans undervisning bör ses över så att den i högre utsträckning tar sin utgångspunkt i strävansmålen och så att eleverna i högre grad ges utmaningar och möjligheter att få pröva på olika arbetssätt.
- Skolan bör utveckla arbetet med elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer så att det ökar i takt med stigande ålder och mognad.
- Skolan bör fortsätta att hitta samarbetsformer för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Särskilt bör samverkan mellan förskoleklass och skola komma till stånd.
- Skolan bör utveckla ett gemensamt synsätt kring hur de ska stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har behov av det, så att undervisningen bättre anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolan bör förbättra arbetet med åtgärdsprogram så att rektorns roll tydliggörs och så att det säkerställs att åtgärdsprogram upprättas för samtliga elever som riskerar att inte nå målen.
- Skolan bör se över hur undervisning i svenska som andraspråk anordnas så att det säkerställs att undervisningen anordnas enligt förordningens krav.
- Rektorn bör i det pedagogiska utvecklingsarbetet starkare markera det nationella uppdraget så att detta utgör utgångspunkten för arbetet på hela skolan.
- Personalens insikter i de föreskrifter som anger målen för utbildningen bör förbättras.
- Skolan bör utveckla ett mer systematiskt kvalitetsarbete genom att under tydlig ledning av rektorn utvärdera resultaten och i förhållande till konstaterad bristande måluppfyllelse pröva nya metoder i syfte att ge eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Nationella ämnesprov skolår 5, Tabergskolan

	2005	2006	2007
Andel (%) som minst uppnått resultatet godkänd i Svenska	98	91	85
Andel (%) som minst uppnått resultatet godkänd i Matematik	96	89	84
Andel (%) som minst uppnått resultatet godkänd i Engelska	89	91	84

Källa: Skolans uppgifter.

Kommentar:

Skolans resultatsammanställning av de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att cirka 84 procent av eleverna når målen i svenska, engelska och matematik år 2007. Tidigare år har måluppfyllelsen varit högre. Elevantalet är dock relativt litet, vilket innebär att enstaka elever påverkar procentangivelserna i hög grad.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

I Tabergsskolan följer lärarna elevernas utveckling regelbundet under hela skoltiden i svenska, engelska och matematik. Utvecklingssamtal genomförs och individuella utvecklingsplaner upprättas för samtliga elever. Däremot finns det behov av att utveckla kvaliteten på lärarnas uppföljningar enligt följande

Uppföljning av alla ämnen

Lärarna ska enligt läroplanen följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas mål. Av intervjuer och av dokumentationen i Tabergsskolan framkommer att lärarna företrädesvis följer upp ämnena engelska, matematik och svenska. I övriga ämnen är det oklart i vilken utsträckning lärarna följer upp kunskapsutvecklingen i förhållande till kursplanernas mål att uppnå. Inspektörerna bedömer att skolan måste tillse att elevernas kunskapsutveckling följs upp i samtliga ämnen i förhållande till kursplanernas mål att uppnå för årskurs 5.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Vid Tabergsskolan upprättas individuella utveck-

lingsplaner för samtliga elever. Intervjuade elever menar att de är delaktiga i att ta fram målen. De exempel eleverna gav på mål hade otydlig koppling till målen i kursplanerna, målen var till exempel att läsa snabbare och att skriva snyggare skrivstil. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av hade en större tyngdpunkt på att skriva om att ett önskat beteende hos eleven skulle upphöra än på att visa vilka mål i kursplaner och läroplan som eleven ska arbeta för att uppnå/utveckla. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna genom att tydligare koppla dem till målen i kursplanerna och läroplanen.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Bedömning av området:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Det har inte framkommit annat i inspektionen än att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper där lärarna tar hänsyn till olika kunskapsformer. Vidare använder lärarna de nationella ämnesproven som en hjälp för att hitta rätt bedömningsnivå. Som framgår av avsnitt 1.2 behöver dock skolan utveckla sina bedömningar så att de i alla ämnen utgår från de nationella målen i kursplanerna på ett tydligare sätt.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Hur undervisningen bedrivs i Tabergsskolan varierar mycket mellan lärare. Skolan samverkar aktivt med arbetsliv och närsamhälle genom många utflykter och aktiviteter. Skolan har fungerande klassråd och elevråd där eleverna kan utveckla sina förmågor att arbeta i demokratiska former. Dessa forum borde dock i större utsträckning kunna nyttjas för medverkan i skolans arbete med olika utredningar och planer, inte minst där krav på elevmedverkan finns. Inspektörerna bedömer att genomförandet av utbildningen till stora delar behöver förbättras avseende

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen anger mål att sträva mot inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av intervjuer och observationer framkommer att undervisningen vid Tabergsskolan, även om det varierar mellan lärare, tenderar att bli mer styrd av att allt stoff i läromedlet ska hinnas med än av att läraren tillsammans med eleverna planerar undervisningen utifrån läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Lärarna har arbetat fram lokala konkretiseringar av kursplanernas mål. Dessa konkretiseringar tar sin utgångspunkt i kursplanernas mål att uppnå i alla ämnen, utom i samhällskunskap där även mål att sträva mot finns med. Av konkretiseringarna framgår hur skolan ämnar arbeta för att eleverna ska nå målen. I och med att utgångspunkten är mål att uppnå för dessa planeringar i stället för mål att sträva mot tenderar undervisningen att framstå som torftig. Intervjuade elever och föräldrar pekar också på att fokus i undervisningen, framför allt i de högre årskurserna, ligger på att lära in viss mängd stoff, snarare än att utveckla vissa kunskapskvaliteter. Inspektörerna bedömer att skolans undervisning i högre utsträckning bör utgå från strävansmålen i läroplan och kursplaner.

Utrymme för olika kunskapsformer

Av läroplanen framgår att skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Tabergsskolans elever uppgav i intervjuerna att inslag i syfte att träna problemlösning, förmågan att kritiskt granska fakta och förhållanden och att bedöma konsekvenser inte är så vanligt förekommande. Undersökande arbetssätt framstod också som ovanliga. Med några undantag gav lektionsbesöken en liknande

bild. Intervjuade lärare menar att analys och reflektion mer kommer fram vid diskussioner än vid de skriftliga uppgifter som eleverna får, och några framhöll att eleverna först måste hinna med de nödvändiga inslagen i undervisningen innan det finns utrymme för att arbeta på ett mer varierat sätt. Inspektörerna bedömer att undervisningen behöver ses över så att eleverna i högre grad ges utmaningar och möjligheter att få pröva på olika arbetssätt.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Av skollagen och läroplanen framgår att eleverna i takt med stigande ålder och mognad successivt ska ha ett ökat inflytande över sin utbildning och över det inre arbetet i skolan. Rektorn är ytterst ansvarig för att läraren utvecklar sina arbetsformer så att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas. Av Tabergsskolans arbetsplan och kvalitetsredovisning framgår att eleverna ska ges möjlighet att påverka arbetsformerna genom att delta i planering, samt vara med och utvärdera och reflektera över sitt eget lärande. Intervjuerna visar att graden av inflytande varierar mer utifrån vilken lärare eleven har än att den ökar i takt med stigande ålder och mognad. Enligt eleverna är inflytandet också som regel begränsat till val av i vilken ordning givna arbetsmoment ska genomföras. En viktig förutsättning för elevernas möjligheter till inflytande är att målen för alla ämnen inom utbildningen klargörs. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande bör utvecklas så att eleverna, utifrån en förbättrad kännedom om målen för alla ämnen, får ett ökat inflytande över såväl arbetssätt, arbetsformer som undervisningens innehåll.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger vidare att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Tabergsskolan är rent geografisk en uppdelad verksamhet. Förskoleklassens och skolbarnsomsorgens verksamhet bedrivs i en byggnad, årskurserna 1–3 i en och årskurserna 4–6 i ytterligare en. Enligt skolans kvalitetsredovisning från år 2007 försvårar detta spontana möten mellan olika yrkeskategorier. Man konstaterar också där att det inte råder ett positivt samverkansklimat mellan alla yrkesföreträdare som arbetar i de olika verksamheterna. Skolan har satsat bland annat i form av arbetslagsutveckling för att förbättra klimatet. Intervjuer med lärare och elever samt inspektörernas iakttagelser visar på att den samverkan som sker inom skolan främst sker inom årskurserna. Detta tar sig bland annat uttryck i att det finns stora skillnader i hur man arbetar i de olika årskurserna/byggnaderna, vilket riskerar att negativt påverka kontinuiteten i elevernas utveckling och lärande. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla samarbetsformer för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Särskilt bör samverkan mellan förskoleklass och skolan komma till stånd.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Tabergsskolan har av olika anledningar förändrat sina strukturer och rutiner för arbetet med elever som har svårigheter i skolarbetet. En ny handlingsplan för arbetet har fastställts och elevhälsoteamet har utökat antalet träffar under läsåret. Handlingsplanen har ännu inte fått genomslag i praktiken och stora behov av utveckling av arbetet finns fortfarande.

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska planera undervisningen så att elevernas vilja att lära och eleverna tillit till den egna förmågan utvecklas. Av Tabergsskolans kvalitetsredovisning från år 2006 framgår att lärarna upplever en frustration över att andelen elever i behov av särskilt stöd ökar. Rektorn menar att de ökade behoven inte påtagligt har lett till att skolan förändrat sina arbetsmetoder. Intervjuade lärare ger vissa exempel på att anpassningar görs av läromedel och prov. Intervjuade elever och föräldrar hade uppfattningen att eleverna, särskilt i de högre årskurserna, förväntas att arbeta med samma arbetsuppgifter oavsett förutsättningar och behov, men att det inom till exempel matematik finns större möjligheter att få arbeta efter sin förmåga. Föräldrarna gav exempel, bland annat från undervisning i språk, där de uppfattat att deras barn inte tillåts utvecklas i sin egen takt. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete så att undervisningen bättre anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Särskilt stöd

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Grundskoleförordningen anger att specialpedagogiska insatser i första hand ska ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Enligt läroplanen ska läraren stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter, samt samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vid Tabergsskolan håller arbetet

med att identifiera och sätta in åtgärder för elever som har svårigheter i skolarbetet på att utvecklas, bland annat på grund av att skolan fått tillgång till specialpedagogisk kompetens. En handlingsplan för hur arbetet ska gå till har upprättats, men kontinuitet i arbetet har ännu inte uppnåtts. Av skolans dokumentation framgår att det är en ökad andel elever som är i behov av särskilt stöd. Detta konstaterande har inte resulterat i att skolan förändrat sina arbetssätt och metoder för att bättre kunna möta elevernas behov. I stället tenderar skolan att lägga ansvaret på bristande resurser samt på eleverna och deras föräldrar. Uttalanden görs under intervjuer med lärarna som tyder på att det finns ett visst motstånd mot det specialpedagogiska synsättet att anpassa undervisningen till elevernas förutsättningar så att behovet av särskilt stöd inte behöver uppstå. Vissa lärare betonar i stället att de inte behöver tester eller specialpedagog för att visa på att det finns behov av stöd, eller för att ge idéer på hur man ska kunna anpassa undervisningen. De menar att de själva kan bedöma när eleven inte följer med i undervisningstakten och att det som behövs är "att en speciallärare sitter själv med eleven". Vid inspektionstillfället arbetar specialpedagogen, liksom skolans speciallärare övervägande med enskilda elever och intervjuade lärare menar att resursen inte räcker till för de behov som finns. Överlag visar intervjuerna att särskilt stöd främst ges i ämnena engelska, matematik och svenska, samt vid behov av stöd i social utveckling. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla ett gemensamt synsätt kring hur de ska stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har behov av det.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska stödundervisning ges om det befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det femte skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Det är rektorn som ska se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. I Tabergsskolan har intervjuade lärare uppfattningen att åtgärdsprogram ska upprättas först i samband med att en elev får särskilda stödinsatser i form av specialpedagog/lärlärsinsats alternativt assistent. Vid upprättandet beaktas främst elevens sociala situation samt utveckling i ämnena engelska, matematik och svenska. Detta innebär att det kan finnas elever som riskerar att inte nå målen i något av skolans övriga ämnen, som det inte finns ett åtgärdsprogram upprättat för. Av intervjuerna framgår också att rektorn inte alltid är involverad i processens början, utan mer får information i efterhand när åtgärdsprogram upprättats. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är huvudsakligen av god kvalitet. Det finns dock en tendens att lägga ansvaret för insatserna på eleven själv och på elevens föräldrar, i stället för att beskriva hur skolan ska tillgodose elevens behov. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta att utveckla sitt arbete med åtgärdsprogram så att rektorns roll tydliggörs och så att det säkerställs att åtgärdsprogram upprättas för samtliga elever som riskerar att inte nå målen. Se Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolan upplevs av intervjuade elever och föräldrar som en övervägande trygg och trivsamt miljö och skolan karaktäriseras av en studiemiljö som är inriktad på lärande. Förhållningssätt mellan vuxna och elever, samt elever emellan är oftast gott. Det finns enstaka exempel på att kränkningar förekommer och inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på risken att elever blir utsedda till problembärare. Skolan arbetar aktivt med hjälp av kamratstödarna för att motverka alla former av kränkande behandling. Framför allt i de lägre årskurserna arbetar man aktivt med skolans värdegrund. Behov av utveckling finns i följande avseende

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämma se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Tabergsskolans likabehandlingsplan återger en vision, mål för och allmänna inslag i den förebyggande verksamheten, rutiner för informationsspridning liksom rutiner och ansvarsfördelning vid eventuella händelser. Planen bygger inte på den rekommenderade kartläggning av vilka behov verksamheten har. Åtgärderna är allmänt hållna och visar inte vad skolan konkret ska arbeta med under innevarande läsår.

Intervjuade elever och föräldrar känner heller inte till innehållet i planen. Inspektörerna bedömer därför att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav på en sådan. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vid Tabergsskolan har eleverna medverkat i upprättandet av planen genom att kamrattstödarna fungerat som remissinstans. Inspektörerna bedömer att det inte är att betrakta som att planen upprättats, följts upp och setts över under medverkan av eleverna.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektorns och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Tabergsskolan ger i huvudsak tillgång till utbildning enligt författningarna, men brister avseende

Garanterad undervisningstid

Enligt grundskoleförordningen finns en kursplan för varje ämne. I kursplanen för ämnet hem- och konsumentkunskap anges bland annat de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte skolarbetet. Av intervjuer med rektorn och eleverna framgår att eleverna enbart erbjudits teoretisk undervisning i ämnet vid skolan. Inspektörerna bedömer att eleverna därför inte getts möjlighet att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas för elever om det behövs. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Undervisningen ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid Tabergsskolan får de elever som behöver det undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen ges som utökad undervisning i svenska av en lärare som är utbildad i ämnet. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över hur undervisning i svenska som andraspråk ges så att det säkerställs att undervisningen ges enligt förordningens krav.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. Om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det ska som språkval i stället erbjudas följande språk, det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i svenska som andraspråk, svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska, engelska, eller teckenspråk. I Tabergsskolan erbjuds endast förstärkt svenska och engelska för de elever som inte läser tyska, franska eller spanska. Skolan måste tillse att förordningen följs avseende språkvalen.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt. Rektorn har genom erfarenhet och utbildning förvärvat pedagogisk insikt.

Personalens insikter i de föreskrifter som styr

Skollagen anger att lärare, förskollärare och fritidspedagoger ska ha nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller. Vid Tabergskolan tenderar undervisningen i vissa ämnen att planeras mer utifrån beprövad erfarenhet än utifrån kursplanernas mål, vilket visar på att personalen bör ges möjlighet till förbättrade insikter i de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Rektorn bedöms vara förtrogen med det dagliga arbetet, men med tanke på de utvecklingsbehov som inspektionen visat finns på skolan behöver rektorns ledning av skolan förbättras avseende

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen åligger det rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Läroplanen skriver att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig

personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Inspektionen har visat att det på Tabergsskolan finns stora utvecklingsbehov av verksamheten, särskilt när det gäller att inrikta verksamheten mot de nationella målen. Enligt intervjuade lärare och rektorn så har skolan, inte minst genom sitt arbete i skolans utvecklingsgrupp, påbörjat ett sådant arbete. Rektorn ser behoven, men uttrycker att "verkligheten begränsar" möjligheterna att fullt ut fungera som pedagogisk ledare. Intervjuade lärare menar att det finns en tendens att beslutade åtgärder för utveckling hamnar nedskrivet i ett dokument, men att det i praktiken inte leder till någon förändring i arbetssätt och metoder. Som helhet har skolan inte fört övergripande diskussioner om hur de ska arbeta, utan dessa förs till största del inom arbetslagen/årskurserna. Undantaget är arbetet kring skolans profil. I detta arbete upplever intervjuade lärare, elever och föräldrar att det råder samsyn. Intervjuade lärare upplever att rektorn på ett tydligare sätt skulle kunna uttrycka sina visioner och mål för skolan som helhet. Inspektörerna bedömer att rektorn i högre utsträckning bör verka som pedagogisk ledare och prioritera att utveckla verksamheten mot de nationella målen.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Som framkommit under avsnitt 1.2 sammanställs enbart resultat för skolan som helhet kring måluppfyllelse i tre av skolans ämnen. För övriga ämnen saknas sammanställningar av elevernas resultat som kan ge en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling. Intervjuade elever och föräldrar uppfattar heller inte att skolan redovisar resultaten från genomförda enkätundersökningar kring till exempel trivsel och trygghet. Inspektörerna bedömer att rektorn i större utsträckning bör ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen i kursplaner och läroplan.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

I Tabergsskolan finns en fastställd plan för hur personalen kontinuerligt ska arbeta med att följa upp och utvärdera verksamheten. Detta underlag ställs dock inte alltid samman på skolnivå eller relateras till de nationella målen på något systematiskt sätt. En kvalitetsredovisning upprättas årligen som rent formellt uppfyller förordningens krav, men som kvalitativt kan förbättras genom ett förbättrats systematiskt kvalitetsarbete. Behov av utveckling finns därför i följande avseenden

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället. I Tabergsskolan följer lärarna upp elevernas resultat på individnivå i sina klasser. Däremot framgår det av intervjuer med lärarna att de inte för övergripande diskussioner utifrån resultaten i syfte att pröva nya metoder som läroplanen föreskriver. Intervjuade föräldrar uppfattar dessutom att skolan inte är helt öppen för att denna diskussion förs. Att det kontinuerliga uppföljningsarbetet inte genomförs på grupp- och skolnivå leder till att uppföljningen av huruvida insatta åtgärder lett till en högre måluppfyllelse hos eleverna inte kommer till stånd. Inspektörerna bedömer att skolan bör utvärdera resultaten och i den mån måluppfyllelsen är låg, utveckla och pröva nya metoder, i syfte att ge eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska i skolans kvalitetsredovisning framgå; verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten, utbildningens måluppfyllelse samt resultaten av uppföljningen och utvärderingen av likabehandlingsplanen. Förutom en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats ska kvalitetsredovisningen även innehålla en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Tabergsskolans kvalitetsredovisning visar på ett bra sätt verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten. Resultaten som redovisas är elevernas resultat på nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska. För övriga ämnen finns en bedömning om måluppfyllelse, men eftersom intervjuade lärare uppger att de inte gjort bedömningar i dessa ämnen i förhållande till kursplanernas mål att uppnå är det inte en tillförlitlig uppgift. De åtgärder för utveckling som finns i redovisningen är i vissa fall vaga och beskriver inte konkret hur skolan ämnar arbeta för att förbättra den konstaterade måluppfyllelsen. Intervjuade lärare är eniga om att skolans kvalitetsredovisning inte fungerar som ett reellt verktyg i arbetet med att förbättra verksamheten, även om representanter från skolutvecklingsgruppen ändå påpekar att redovisningen i större utsträckning än tidigare bygger på arbetslagens utvärderingar. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen måste bli tydligare i bedömningen av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats samt vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Detta för att kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete och bidra till att förverkliga de nationella målen.

2008-06-11 Lund

Helena Olivestam Torold

Birgitta Henecke